

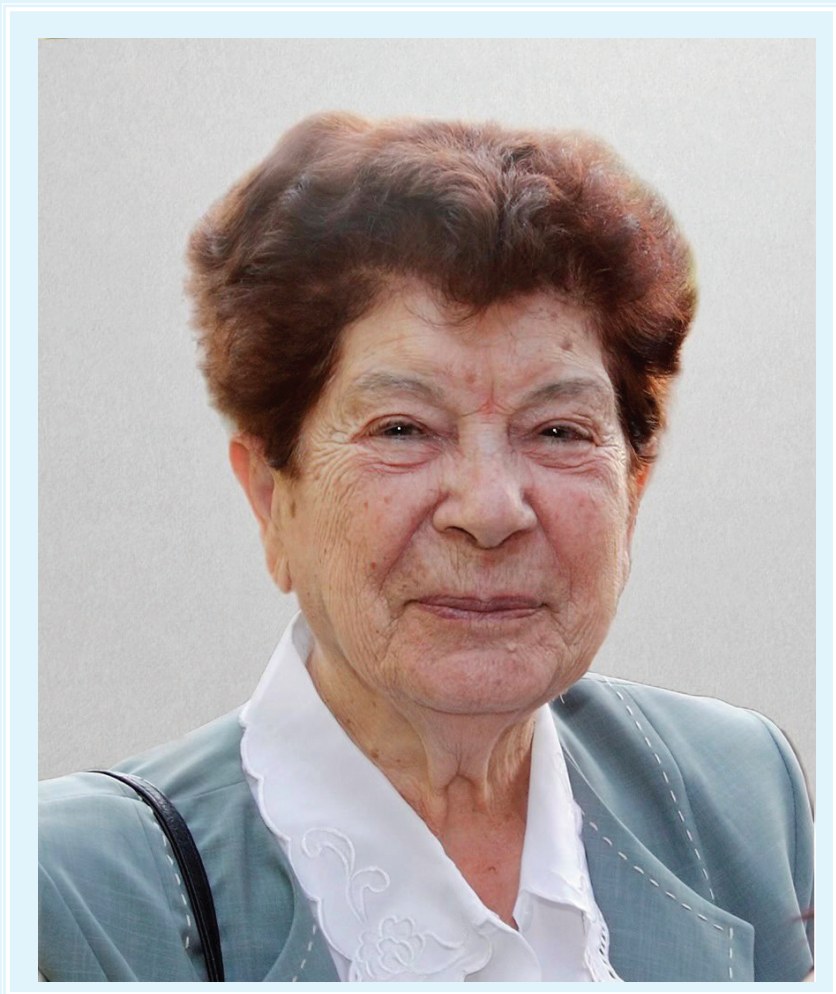
בין גל לגל

עלון שדות ים 1937 טו חשוון תשפב, 21.10.2021

קוטפים אבוקדו!

בלה פורת 1923 - 2021

הספד הקיבוץ לבלה פורת ז"ל

חגי ורונית, אמיר וורדה, שמונת הנכדים טל ואלעד, מאיה ולארס, ליאור ותמר, אופיר ומעוז, גיא ולירון, יובל וגיא, הנינים אריאל ורום, האח ישראל, בני המשפחה ומקורבים, חברי שדות ים, וכל מי שבא לחלוק כבוד אחרון לחברתנו בלה והיא בשנת התשעים ושמונה לחייה.

קשה היה שלא להתרשם מאישיותה של בלה ומחזותה. אישה זקופה, תמירה, חסונה, ממעיטה בדיבור ומופנמת, אשת מעשה ופעילה ציבורית מראשית ימיה בקיבוץ. כגודל פועלה, כן שמירתה על חייה הפרטיים וצניעותה המופלגת.

בלה נולדה בנובמבר 1923 בעיר ראדום שבפולין להוריה חנה וצבי גרושקביץ'. אביה היה מצאצאי החסידים ונצר ל"חוזה מלובלין".

האב עסק במסחר של ברזל, היה פעיל ציבורי ומעורה בחיי הקהילה היהודית. הוא הקים את איגוד הסוחרים, פעל להנחלת השפה העברית ובהגותה ונמנה כחבר הוועד של ההסתדרות הציונית.

בשנת 1924, כשמלאו לבלה 10 חודשים בלבד, החליט אביה לעלות לארץ ישראל, והמשפחה התיישבה במגדיאל, מושבה חקלאית בשרון. ליד הבית הוא הקים משק עזר חקלאי עם תרנגולות, עיזים ופרות, ונטע פרדס לפירות הדר. גם כאן הוא השתלב בחיים הציבוריים ונשא שורה של תפקידים בכירים בתחום העסקי והקהילתי. האם חנה ניהלה את משק הבית, עסקה בגידול ובטיפוח משק העזר, אספה ביצים, חלבה את העדר והכינה מוצרי חלב. באותן שנים נולדו האחים יצחק וישראל ובהמשך הצטרפה האחיות אילנה. את שנותיה הראשונות בבית הספר עשתה בלה בממלכת-דתי במגדיאל. בהמשך עברה ללמוד בתל אביב בבית ספר למסחר. באותן שנים עלו סביה ארצה וגרו עימם. הם עסקו בהכנת מזון לבעלי חיים ובלה באה לעזרתם בזמנה הפנוי.

בשנת 1936 הצטרפה בלה לתנועת "ההגנה". הפעילות בתנועה הייתה בשבתות בבוקר וכללה אימוני קפ"פ, (קרבות פנים אל פנים), ואיתות. מג בית הכנסת בו אביה נהג להתפלל, היו הילדים מאותתים בפנסים ומנופפים בדגלי ישראל ליישובי הסביבה.

בשנים 36-39 פרצה תקופת המאורעות. הבית במגדיאל היה חשוף לירי הערבים מכיוון קלקיליה, והמשפחה נאלצה לעבור לבית הדודים בכפר מל"ל הסמוך. כשהחלו הפצצות האיטלקים על תל אביב, הופסקו לימודיה של בלה בבית הספר למסחר. היא עבדה בבית אריזה לפירות הדר, ושם התגבשה החלטתה ללמוד ב"משק הפועלות", ביה"ס תיכון חקלאי לבנות, בפתח תקווה. כאן הכירה את חווה נוימן ואת רוחל"ה כצמן. הן הצטרפו לתנועת "הנוער העובד" ולקראת סוף הלימודים נדרשו להחליט לאן פניהן להגשמה – האם לקיבוץ גשר שבעמק הירדן או לקיבוץ שדות ים. "בביקורנו בשדות ים, סיפרה לבני משפחתה, הורידו אותנו לחוף. כאשר הגיעו הדייגים עם שלל הדגה, הדבר השאיר עלינו רושם חזק והניע אותנו להצטרף לשדות ים". כבר מהיום הראשון בקיבוץ עבדה בלה במטבח. במהרה הייתה למרכזת משמרת ובהמשך קיבלה על עצמה את תפקיד האקונומית.

כעבור מספר שנים גויסה בלה למזכירות "הקיבוץ המאוחד". הייתה זאת תקופת ההעפלה שאופיינה בעימותים ממושכים עם הצבא הבריטי. כמזכירת ועדת משק וביטחון היא הייתה אחראית על הקשר עם חברי הקיבוצים שהיו עצורים בלטרון וברפיח, ושלחה חבילות לחברי הפל"ים ולחברי התנועה המגורשים שהיו עצורים בקפריסין. בין יתר תפקידיה גם הייתה ממונה על כרטסת מצבת הנשק בקיבוצים.

לאחר מלחמת השחרור שבה בלה לשדות ים. לבני, חברה, הוצע לצאת לשליחות בברזיל, אולם השליחות עוכבה משתי סיבות. בני הזוג החליטו למסד את חייהם המשותפים ולא רצו להיפרד. כמו כן הייתה החלטה עקרונית במשק שבין גיוס לגיוס יש לעבור תקופת צינון, לשוב למשק ולעבוד בעבודה נדרשת עם בגדי עבודה. בעת תקופת הצינון למדו בני הזוג פורטוגזית וערכו חתונה צנועה בשנת 1951 בחצר בית הוריה של בלה. לאחר מכן הם יצאו מטעם התנועה לשליחות של שנתיים בברזיל. בלה עבדה בהוראה בבית ספר יהודי לבנים בסן פאולו ובני הקים שם את סניף התנועה. "החומר האנושי בנוער היהודי הוא מן הטובים, ער ותוסס לכל המתרחש בארץ", כתבו בני ובלה במכתבם למשק. "הם שרים את שירי הארץ ורוקדים את ריקודיה, ובחברתם נדמה לנו לא פעם שאנחנו בבית".

עם שובם ארצה הוחלף נוף האוהלים בבתים של ממש. הקיבוץ התפתח, ובני הזוג החליטו להרחיב את התא המשפחתי. נולדה להם בת, יעל, שהסבה אושר גדול הוריה, אולם בעודה תינוקת רכה היא חלתה ונפטרה. האסון הכבד שחוו שרט את נשמתם אך הם תמכו זה בזו ולאט לאט התגברו על האובדן.

בשנת 1958 נולד חגי, ושנה וארבעה חודשים לאחר מכן נולד בנם אמיר. "חזרנו להיות משפחה שמסתכלת קדימה", אמרה בלה. היא שבה לעבודה באקונומיה וטיפלה לבדה בגידול הילדים לאחר שבני יצא ללימודים בטכניון. את דעתה על החינוך המשותף סיכמה בלה במילים קצרות ורבות משמעות: "יש אומרים על החינוך המשותף שזאת הייתה עין אחת בוכה ועין אחת צוחקת. בסך הכול יצאו מהחינוך המשותף ילדים עם רמות איכותיות מעל הממוצע, וזה בתנאים הכלכליים של אותה תקופה הישג לא מבוטל".

כשהוטל על בלה תפקיד הגזברות, הקיבוץ כבר היה מפותח, המשק התרחב, וצריך היה לנסוע לתל אביב על בסיס כמעט יומיומי. לשם כך נדרשה בלה ללמוד נהיגה, והועמדה לרשותה "סוסיתא", מכונית מפברגלס מתוצרת הארץ. "רבים התלוצצו שיש להיזהר שהגמלים לא יאכלו אותה", סיפרה בבדיחות הדעת.

עם השנים הבנים בגרו ויצאו לשרות הצבאי. הקן המשפחתי התרוקן, אך בלה ובני רוו נחת מהישגיהם. בשעה שעמדו במסדר כנפי הטיסה של חגי, ובטקס הענקת סיכת החובלים לאמיר בלה המשיכה לשאת על עצמה תפקידים, בעיקר בתחום הכלכלי, ניהלה את הנהלת החשבונות ועבדה שם שנים ארוכות.

לאחר פטירתו של בני בשנת 2005 בלה שמרה על שיגרת יומה, אלא שבביתה חשה בודדה. לפני עשר שנים אותות הזיקנה העיבו על תפקודה והיא שוכנה בבית הסיעודי. היא התכנסה בתוך עצמה, אך שמרה על זקיפות קומה ועל כבודה. בתקופה הראשונה היא קראה מידי יום עיתונים וחברות והייתה ערה להתרחשויות האקטואליות. "היא לא סבלה מבעיות פיזיות והייתה עצמאית כמיטב יכולתה", סיפרה רוחמה, "היא נהנתה מהטויל היומי עם הקלנועית. אהבה להביט על הים ולומר, 'הקיבוץ שלנו יפה, הקיבוץ שלנו יפה' ". כשהגיעו הבנים לבקרה, אורו עיניה, "היה לה חיוך מיוחד" אמרה רוחמה בעצב, "זה היה חיוך ביישני".

בשבוע שעבר אושפזה בלה בבית החולים בעקבות נפילה. לפני שלושה ימים שבה הביתה חלשה וכאובה.

**"אפילו סלעים נשברים", כתבה דליה רביקוביץ'
"ולא מחמת זקנה
שנים רבות הם שוכבים על גבם בחום ובקור.
שנים כה רבות.
כמעט נוצר רושם של שלוה
אין הם זזים ממקומם וכך נסתרים הבקיעים.
מעין גאוה
שנים רבות עוברות עליהם בציפייה.
מי שעתיד לשבר אותם
עדיין לא בא.
... ופתאום האבן פצועה.
כשסלעים נשברים זה קורה בהפתעה
ומה גם אנשים".**

אמש האטו נשימותיה של בלה אט אט, עד שנמוגו. והיא עצמה את עיניה לעד.

אישה עתירת זכויות, אימא לשני בניה, סבתא לשמונת נכדיה, נכדויה ושני ניניה, הניחה ראשה לעולמים.

יהי זכרה זכור ושמור בתוכנו.

הספידה: אביטל שחר

אמא,

אז זהו, ככה מסתיימת לה תקופה בחיינו, ועכשיו צריך להתרגל למצב החדש שאת איננה עוד. חיית חיים שלמים, ארוכים ומלאי פעילות, ששלובים בימי המדינה שבדרך, הקמת קיבוץ שדות-ים, הקמת המדינה ומעורבות עמוקה בהפיכת הקיבוץ למה שהוא היום, מקום משגשג ופעיל.

סיפור חיים, סיפורה של המדינה והקיבוץ, שלדור שלכם הייתה הזכות להיות חלק ממנו, לכתוב אותו במעשים ולהניח את אבני הדרך שאפשרו לנו להמשיך את פועלכם. זכות שהדורות שאחריכם רק יכולים לקנא בה.

כשרואים את התמונות מהקמת הקיבוץ, של כמה אוהלים על החולות מול הים, ושומעים את הסיפורים על הסוס עם העגלה ששקעו בנחל חדרה בדרך להביא אספקה לקיבוץ, מבינים איזה דבקות במטרה היה צריך כדי להקים את הקיבוץ ולהביא אותו לאיך שהוא נראה היום.

אחרי שהייתם שותפים בהקמתם הקיבוץ והמדינה, החלטתם את ואבא לצאת בשליחות התנועה לברזיל למספר שנים, שם הקמתם גרעין, שעלה ארצה והיה ממקימי קיבוץ כפר סולד.

בהמשך מילאת תפקידים חשובים בקיבוץ, של אקונומית שאחראית על כל כלכלת האוכל של

הקיבוץ, לאחר מכן כגזברית של הקיבוץ שאחראית על כל תזרימי הכספים של הקיבוץ בתקופות לא תמיד קלות. ואחרי זה תקופה ארוכה בהנהלת חשבונות של הקיבוץ. עבודה בה המשכת עד גיל מבוגר, כל עוד יכלת. הרבה מעבר לגיל היציאה לפנסיה.

בזכות תפקידך כגזברית, זכינו אמיר ואני להרבה נסיעות לעיר הגדולה תל אביב, שם עבדת רוב ימי השבוע. ואנחנו הסתובבנו להנאתנו במשרדים של התק"מ וטיילנו איתך מסביב להם. זכורים לי גם הטיולים הרבים ברחבי הארץ שלקחתם אותנו, את ואבא, שם צברנו חוויות מהטיולים עצמם ומהביחד המשפחתי.

ליוות אותנו באהבה ובתמיכה בכל תקופות חיינו, מילדים בקיבוץ ועד בוגרים, ולאחר מכן כמשפחות עם ילדים וילדות בתפקידך כסבתא. שממלאת לנו קופסאות של עוגיות, ריבות וכו'.

ב-10 השנים האחרונות איבדת את את את זכרוןך תחת מחלת הדימנציה, וזאת הייתה תקופה לא פשוטה לנו, לראות את התהליך הזה שבו את מפסיקה להכיר את הנכדים וגם אותנו, ובפועל מתכנסת בתוך בועה פנימית ומנותקת מהסובב אותך.

למרות זאת המשכת להיות בריאה ללא מחלות פיזיות, ועם יכולת תפקוד בסיסית שאפשרה לך להנות ממה שהסיטואציה הזאת עדין מאפשרת.

שמחנו לקחת אותך לטיולים בקלנועית, לנסוע לראות את הים ולהסתובב ברחבי הקיבוץ, כך גם זכינו לראות איך

הקיבוץ גדל ומתפתח. והכי שמחנו, לראות איך את נהנית לאכול גלידה בבית הקפה שמול הים.

אמא, זה רגע של פרידה. ורגע של פרידה הוא תמיד רגע קשה. זה רגע שמציף לך את כל הרגעים היפים המשותפים לאורך עשרות שנים ביחד. רגע שמצליח להתרומם מעל העכשיו והתקופה האחרונה הפחות זוהרת. וטוב שכך.

אין ספק חיית חיים ארוכים מלאי פעילות ותוכן, עליהם את יכולה להסתכל בהרבה סיפוק וגאווה, ונראה שזה הזמן הנכון ללכת לנוח על משכבך.

אנחנו, משפחתך שגידלת וטיפחת, ילדים, נכדים ונכדות, ועכשיו גם נינים. נפרדים ממך בכאב. אין ספק שרוחך והזכרונות ממך ישארו איתנו לעד. בטוחים שתמשיכי לשמור וללוות אותנו מלמעלה כמו שתמיד עשית לאורך

חיינו. **משפחתך האוהבת**

יש משהו מורכב בלהפרד פתאום מאדם יקר, שלא באמת איתנו כבר כל כך הרבה שנים. לפני כעשר שנים, הזיכרון התחיל להתפוגג לו בהדרגה, עד שחיית במין עולם משלך עם פיסות ושברי זכרונות מהעבר הרחוק. כאב לי לראות אותך ככה וקיוויתי שבתוך המערבולת המטושטשת הזו, את שלווה ומאשרת.

קצת על זכרון וריח:

לפני הרבה מאד שנים, כשהייתי בתיכון, קניתי את השמפו של קרליין. אני משתמשת בסוג הזה עד היום. למה אני מספרת לכם על השמפו הזה? כי הסיבה שבחרתי לקנות דווקא אותו, הייתה שזה השמפו שבאופן קבוע היה מונח במקלחת של סבא וסבתא. זה מדהים איך ריחות משפיעים על הזכרון. והריח של השמפו הספציפי הזה מציף בי זכרונות ילדות שמחים, של המקלחת שהייתי עושה אחרי ביקור בים של הקיבוץ. היינו חוזרים מהחוף, סבתא תמיד הייתה עומדת לכבודנו במרפסת ומחכה לנו. סבא היה מוריד לי את הזפת שנדבקה לרגליים, ואז המקלחת עם השמפו הזה, וארוחת ערב במרפסת. היה כיף.

ריח הוא זכרון חזק, וגם טעמים:

הריבות הטעימות שהיית מכינה לנו ונותנת לנו תמיד בצנצנות הביתה, תרכיז מיץ לימון עם טעם כל כך ייחודי, שקיות הפקאנים, כדורי השוקולד הידועים כ"גולגולים" ומוס השוקולד הכי טעים שיצא לי לטעום.

לפני חודשים בודדים, מאיה אחותי שבגרמניה הטילה עליי משימה כדי לעזור לה עם פרויקט בלימודים - לשלוח לה כמה יותר תמונות ישנות של חיי הקיבוץ. שמחתי מאד לקחת על עצמי את המשימה הזו. שלפתי את שקית הנייר הגדולה שאמא ואבא לקחו כשפינו את החדר של סבתא כשעברה לבית הסיעודי. מאות תמונות בשחור לבן שמתארים חיים שלמים, חוויות, טיולים בחו"ל, משפחה, חגיגות ואירועים. הכל חלף, גם כשסבתא עוד הייתה בחיים, כל הזכרונות הללו היטשטשו בראשה וכל מה שנשאר זה התמונות. אבל נראה שאלו היו חיים מאד מעניינים, מאתגרים ומלאים. מכל התמונות הללו, בחרתי תמונה אחת שאהבתי במיוחד - שסבתא צילמה, או אולי סבא, אבל זו תמונה ישנה ישנה, בשחור לבן, של הים של הקיבוץ. כביכול תמונה סתמית של גלים בשחור לבן, אבל דווקא התמונה הזו ייצגה בעיניי כל הרבה - תמונה של זכרון קפוא בזמן של משהו שפעם היה כל כך חי, גועש וקיים. התמונה ממסוגרת ותלויה אצלי בסלון והיא תמיד תזכיר לי את שניכם, את הקיבוץ, ואת כל מה שהייתם. עצוב איך אדם הופך לזיכרון, אבל אני מבטיחה לשמר כמה שאוכל את הזיכרון שלך, לספר עלייך לילדים שלי, ואני מקווה שלמרות שבשנים האחרונות לא זיהית אותי, ידעת עמוק בתוך תוכך שאני אוהבת אותך מאד.

טל

